
Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

2016/2224(INI)

13.7.2017

NUOMONĖ

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto

pateikta Teisės reikalų komitetui

dėl teisėtų informatorių, veikiančių viešojo intereso labui, kai atskleidžia konfidencialią bendrovių ir viešojo sektoriaus institucijų informaciją, apsaugos priemonių
(2016/2224(INI))

Nuomonės referentas: Luke Ming Flanagan

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas ragina atsakingą Teisės reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. mano, jog dėl tinkamos informatorių apsaugos trūkumo daromas neigiamas poveikis ES aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos politikos plėtojimui ir įgyvendinimui, kadangi baimė dėl atsakomųjų veikslių gali atgrasyti informatorius ir taip gali kilti pavojus viešajam interesui;
2. mano, kad, nepaisant to, jog valstybėse narėse šiuo metu vis labiau pripažįstama informatorių svarba ir vertė visuomenės sveikatos, aplinkos apsaugos ir maisto saugos srityse, reikia nacionaliniu ir Europos lygmenimis vykdyti informavimo ir skatinimo programas, susijusias su informavimu apie pažeidimus, kad būtų pakeistas požiūris ir mąstysena;
3. yra įsitikinęs, kad informatoriai atlieka esminį vaidmenį siekiant riboti grėsmes visuomenės sveikatai, aplinkai ir maisto saugai (t. y. sritims, kuriose sudėtinga išoriškai kontroliuoti tam tikrą pavojų), nes tokiu būdu atgrasoma nuo pažeidimų ir korupcijos ir užkertamas kelias tokiems veiksliams; mano, kad užtikrinus geresnę informatorių apsaugą bus aktyviau skatinama atsižvelgiant į viešąjį interesą atskleisti grėsmes ir pavojus visuomenės sveikatai ir aplinkai, gerinti maisto saugą, skatinti viešosios atskaitomybės kultūrą ir sąžiningumą viešosiose ir privačiose institucijose, taip pat netgi gelbėti gyvybes; kaip pavyzdžius galima nurodyti paskelbtą tyrimą dėl SŪRS (sunkaus ūminio respiracinio sindromo) ir kitų pavojingų ligų, kurios grėšė milijonams Kinijos gyventojų, ir tyrimus, kurie JAV padėjo išvengti pavojaus aplinkai;
4. primena apie didelio atgarsio sulaukusius atvejus, pvz., „Dieselgate“, „Nestle“ ir arklienos skandalus, kai buvo atskleistas pavojus aplinkai, visuomenės sveikatai ar maisto saugai, – šiais atvejais informatorių atskleista informacija padėjo nustatyti susijusį pavojų, o tuo atveju, jei būtų užtikrinta geresnė informatorių apsauga, tokį pavojų būtų buvę galima nustatyti dar anksčiau ir dar labiau apriboti sukeltą žalą;
5. pabrėžia, kad svarbią pažangą visuomenės sveikatos srityje, būtent tabako kontrolės srityje, galima susieti su informatorių paskelbtais vidaus dokumentais;
6. atkreipia dėmesį į tai, kad pavojus aplinkai, visuomenės sveikatai ir maisto saugai neapsiriboja valstybių sienomis, taigi dėl silpnos ar nesamos informatorių apsaugos vienoje valstybėje narėje, dėl kurios gali būti laiku nenustatyta grėsmė, kyla pavojus visų ES piliečių sveikatai ir saugumui, taip pat jų galimybei apsaugoti aplinką;
7. nurodo, kad neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais tapo viena iš pelningiausių organizuoto nusikalstamumo formų pasaulyje, ir atkreipia dėmesį į svarbų informatorių, kurie praneša apie neteisėtą prekybą, medienos ruošą, žvejybą ir kitus su laukiniais augalais ir gyvūnais susijusius nusikaltimus, vaidmenį;
8. pabrėžia, kad ES gyvūnų apsaugos ir maisto saugos teisės aktų pažeidimų ūkiuose ir skerdyklose įrodymai pagrįsti beveik vien informatorių pateikta informacija, nes šios vietos nėra prieinamos plačiajai visuomenei, o apie oficialiąją kontrolę paprastai

pranešama iš anksto;

9. atkreipia dėmesį į tai, kad jūroje veiklą vykdančios žvejybos laivai yra labai izoliuoti ir tinkama informatorių apsauga labai svarbi, kad jie galėtų pateikti neteisėtos žvejybos ir kitų ES teisės pažeidimų įrodymus;
10. apgailestauja dėl to, kad reguliavimo institucijos (įskaitant institucijas, vykdančias maisto grandinės stebėseną) neturi pakankamai išteklių, todėl yra priklausomos nuo informatorių teikiamos informacijos; todėl pabrėžia, kad reikia teikti tiek didesnę finansavimą reguliavimo institucijoms, tiek užtikrinti veiksmingą informatorių apsaugą;
11. pabrėžia, kad greitai priimti ir patikimi ES teisės aktai, kuriais saugomi informatoriai, ir politinis sutarimas, kuris padės įgyvendinti veiksmingas priemones tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmenimis, taip pat padės išsaugoti ir sustvirtinti pasitikėjimą demokratinėmis institucijomis, skatins kaupti mokslo ekspertines žinias ir vykdyti diskusijas, atskleis interesų konfliktus ir įrodys ES veiksmų pridėtinę vertę ES piliečiams; pažymi, kad informatoriams skirtais teisės aktais visų pirma asmenys, turintys mokslinių ir techninių žinių, skatinami pateikti faktus, kurie kitu atveju galėtų likti neatskleisti;
12. apgailestauja dėl to, kad valstybėse narėse esama didelių informatorių apsaugos teisinių spragų ir trūkumų ir per mažai valstybių narių taiko informatorių apsaugos priemones; primygtinai laikosi nuomonės, jog būtina ES lygmens apsauga siekiant užtikrinti, kad informatoriams būtų taikoma visapusiška ir vienoda teisinė apsauga visose valstybėse narėse ir kad pranešus apie pažeidimą tolesnis procesas būtų vykdomas tinkamai ir nepriklausomai, jei tenkinama sąlyga, kad informatoriai elgėsi garbingai ir tik siekdami apsaugoti bendrąjį viešąjį interesą;
13. pažymi, kad ES teisės aktuose jau priimtose tam tikros informatorių apsaugos nuostatos, tačiau šių nuostatų aprėptis dažnai yra ribota ar jos išsimečiusios skirtinguose teisės aktuose, o tai lemia spragas ir skirtumus;
14. prašo Komisijos prisidėti prie raginimo valstybėms narėms sukurti veiksmingus ir efektyvius informatorių apsaugos mechanizmus;
15. primygtinai ragina Komisiją atsižvelgti į viešųjų konsultacijų rezultatus, per artimiausius mėnesius pradėti rengti teisės akto projektą ir nedelsiant pateikti pasiūlymą dėl horizontalaus pobūdžio teisės priemonės, kuria laikantis subsidiarumo principo ES būtų nustatyti patikimi bendri būtinieji informatorių apsaugos standartai ir kuri būtų pagrįsta Sutarties nuostatomis dėl aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos; pabrėžia sektorinio požiūrio (pvz., taikomo 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo) neatitikimus ir trūkumus šioje srityje; ragina valstybes nares parengti teisėkūros priemones, kuriomis būtų saugomi asmenys, pranešę valdžios institucijoms apie elgesio normų pažeidimą; siūlo ES agentūroms priimti raštu išdėstytą politiką dėl asmenų, pranešančių apie pažeidimus, ir dėl informatorių apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų;
16. nurodo, kad daugeliu atveju informatorių darbas pagrįstas skaidrumu ir principingumu; atsižvelgiant į tai, informatorių apsauga turėtų būti užtikrinama pagal įstatymą ir

sustiprinta visoje Sąjungoje, tačiau tik tuomet, jei jų veiksmų tikslas – apsaugoti viešąjį interesą imantis veiksmų gera valia, kaip numatyta pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką;

17. primygtinai ragina Komisiją stebėti valstybių narių nuostatas dėl informatorių, kad būtų galima supaprastinti geriausios patirties mainus, kurie padės užtikrinti veiksmingesnę informatorių apsaugą nacionaliniu lygmeniu;
18. pabrėžia, kad informacijos, susijusios su pavojais, netinkamu elgesiu ir nusikaltimais, pranešimas ar atskleidimas, taip visi bandymai juos nusišalinti, dėl kurių gali kilti žala aplinkai, su sveikatos apsaugos ir maisto sektoriaus sąžiningumu ir sauga susijusios problemos, įskaitant susijusias su besiformuojančiomis technologijomis, kurių ilgalaikis poveikis aplinkai ir sveikatai vis dar nežinomas, ir kitų rūšių pažeidimai, pvz., netinkamas viešųjų įstaigų, valstybinės žemės ir nuosavybės valdymas, turėtų patekti į ES priemonės, skirtos informatoriams apsaugoti, taikymo sritį, neatsižvelgiant į tai, ar jais pažeista teisė, laikantis pagrįsto įsitikinimo, kad informacija atskleista atsižvelgiant į viešąjį interesą; pabrėžia, kad apsaugos priemonės šiose srityse informatoriams turėtų būti taikomos visos Sąjungos mastu, nes aplinkos klausimų pobūdis yra tarpvalstybinis ir tai turi atsispindėti tokiuose teisės aktuose; pabrėžia, kad informatorių apsauga turėtų būti teikiama visoje Sąjungoje, neatsižvelgiant į informatorių gyvenamąją vietą ir vietą, kurioje įvykdyti nusikaltimai;
19. pabrėžia atvirumo kultūros organizacijose ir įvairių, apsaugotų kanalų, skirtų informacijai savanoriškai teikti viduje ir išorėje, svarbą, kad būtų išvengta žalos aplinkai, žmonių sveikatai ir maisto grandinei, nes tai taip pat atitinka pačių organizacijų interesus;
20. pažymi, kad ES informatorių apsaugos teisės aktai turi būti išsamūs, didelės aprėpties ir greito poveikio, taip pat kad jais nuo bet kokių atsakomųjų veiksmų, priekabiavimo, bauginimo ir tų žmonių atskirties darbo vietoje ar asmeniniame gyvenime ir su informacijos atskleidimu susijusių civilinių, baudžiamųjų ar administracinių procedūrų turi būti saugomi informatoriai ir prireikus susiję jų kolegos bei artimieji; pabrėžia, jog veiksminga informatorių apsauga labai svarbi norint užtikrinti teisę į žodžio laisvę ir informacijos laisvę ir jog laikantis Europos teismų praktikos žmogaus teisių srityje reikėtų peržiūrėti prieštaringas normas, kuriomis reglamentuojami slaptumo ir konfidencialumo klausimai, siekiant užtikrinti, kad tokios išimties būtų reikalingos ir proporcingos; pabrėžia, kad reikia užtikrinti apsaugą ne tik tais atvejais, kai informacija atskleidžiama viduje, pasinaudojant tam skirtais kanalais darbo vietoje, arba kai informacija atskleidžiama valdžios institucijoms ar priežiūros įstaigoms, bet, atsižvelgiant į susijusią Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, ir tais atvejais, kai informacija atskleidžiama išorėje – plačiajai visuomenei, žiniasklaidoje ar kitur; nurodo, kad ES institucijos, bendradarbiaudamos su visomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, turėtų nustatyti ir taikyti visas būtinas priemones, kuriomis būtų saugomas informacijos šaltinių konfidencialumas, siekiant išvengti bet kokių diskriminuojamųjų veiksmų ar grėsmių; ragina Komisiją užtikrinti, kad visiems informatoriams, kurie patiria atsakomuosius veiksmus dėl pranešimo atsižvelgiant į viešąjį interesą arba informacijos atskleidimo, kai dėl tokių jų veiksmų teismui pateiktas galiojantis ieškinys, būtų teikiamos nepriklausomos teisinės konsultacijos, finansinė ir psichologinė pagalba, taip pat prireikus taikomos paramos priemonės;

21. ragina valstybes nares ir Komisija sukurti griežta teisinį pagrindą, pagal kurį įmonės galėtų nustatyti vidaus taisykles dėl informatorių, kuriomis būtų tinkamai apibrėžiama sąvoka, koks yra pagrįstas terminas, per kurį įmonė turi pateikti atsakymą, ir būtų prižiūrima, kad šios sistemos būtų suderintos su socialinės srities teisės aktais ir asmens duomenų apsaugos teise;
22. pabrėžia, kad reikia užtikrinti teisinį tikrumą, susijusį su informatoriams taikomomis apsaugos nuostatomis, nes tolesnis nepakankamas aiškumas ir fragmentiškas požiūris atgraso informatorius nuo informacijos atskleidimo ir kenkia jų darbdaviams, ypač įmonių, kurios vykdo veiklą įvairiose jurisdikcijose ar sektoriuose, atveju;
23. pabrėžia svarbų tiriamosios žurnalistikos vaidmenį ir prašo Komisijos savo pasiūlymais užtikrinti, kad tiriamosios žurnalistikos atstovams ir informatoriams būtų suteikiama tokio paties lygio apsauga;
24. pabrėžia, kad informatoriaus apibrėžtis neturėtų būti siaura ar ribota įtraukiant tik tam tikras sritis, darbo sutarties statusą arba pateiktą ar atskleistą aktą ar informacijos teisinį pobūdį, kad vienoda apsauga turėtų būti užtikrinama tiek viešojo, tiek privačiojo sektoriaus informatoriams ir kad ši apsauga neturėtų būti varžoma jokia sutartine prievole, kuria užkertamas kelias pranešimams ar informacijos atskleidimui, kai tai atitinka viešąjį interesą, nepažeidžiant būtinų apribojimų, pvz., apibrėžtų vadovaujantis visuotiniais nacionalinio saugumo ir teisės gauti informaciją principais;
25. ragina valstybes nares parengti viešajame ir privačiajame sektoriuose taikytinos informatoriams skirtos politikos gaires ir rodiklius;
26. pažymi, kad ES teisės aktais turėtų būti nustatyta aiški procedūra atskleistai informacijai nuo pradžios iki galo tvarkyti siekiant užtikrinti deramą tolesnį procesą po informatoriaus atliktų veiksmų – pradedant pranešimo pateikimu ir jo nagrinėjimu ir baigiant veiksmingos informatoriaus apsaugos užtikrinimu ir veiksmingesnių informatorių apsaugos mechanizmų nustatymu; pabrėžia, kad svarbu valdžios institucijoms, reguliavimo ir teisėsaugos institucijoms aiškiai priskirti atsakomybę palaikyti informacijos pateikimo kanalus, gauti, tvarkyti ir nagrinėti informaciją, susijusią su įtariamais pažeidimais, kartu prireikus apsaugant šaltinio konfidencialumą ir susijusių šalių teises; ragina Komisiją ir valstybes nares asmenims, kurie gali svarstyti galimybę atsižvelgdami į viešąjį interesą pateikti pranešimą arba atskleisti informaciją ir kurie dėl to ieškos informacijos apie informatorių teises ir atsakomybę, tinkamus kanalus ir galimus tokio sprendimo padarinius, suteikti galimybę gauti konfidencialias konsultacijas.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	11.7.2017
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 67 -: 1 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Margrete Auken, Pilar Ayuso, Zoltán Balczó, Catherine Bearder, Ivo Belet, Biljana Borzan, Lynn Boylan, Paul Brannen, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Mireille D’Ornano, Miriam Dalli, Seb Dance, Angélique Delahaye, Stefan Eck, Bas Eickhout, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Jytte Guteland, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Benedek Jávor, Kateřina Konečná, Urszula Krupa, Giovanni La Via, Jo Leinen, Peter Liese, Norbert Lins, Rupert Matthews, Valentinas Mazuronis, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Gilles Pargneaux, Piernicola Pedicini, Bolesław G. Piecha, Pavel Poc, Julia Reid, Frédérique Ries, Michèle Rivasi, Daciana Octavia Sârbu, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Renate Sommer, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Ivica Tolić, Estefanía Torres Martínez, Adina-Ioana Vălean, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Luke Ming Flanagan, Elena Gentile, Esther Herranz García, Krzysztof Hetman, Ulrike Müller, James Nicholson, Christel Schaldemose, Bart Staes, Tiemo Wölken
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Siôn Simon, Derek Vaughan

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

67	+
ALDE	Catherine Bearder, Gerben-Jan Gerbrandy, Anneli Jäätteenmäki, Valentinas Mazuronis, Ulrike Müller, Frédérique Ries
ECR	Arne Gericke, Julie Girling, Urszula Krupa, Rupert Matthews, James Nicholson, Bolesław G. Piecha, Jadwiga Wiśniewska
EFDD	Piernicola Pedicini
ENF	Mireille D'Ornano, Jean-François Jalkh
GUE/NGL	Lynn Boylan, Stefan Eck, Luke Ming Flanagan, Kateřina Konečná, Estefanía Torres Martínez
NI	Zoltán Balczó
PPE	Pilar Ayuso, Ivo Belet, Birgit Collin-Langen, Angélique Delahaye, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Jens Gieseke, Françoise Grosselet, Andrzej Grzyb, Esther Herranz García, Krzysztof Hetman, Giovanni La Via, Peter Liese, Norbert Lins, Miroslav Mikolášik, Annie Schreijer-Pierik, Renate Sommer, Ivica Tolić, Adina-Ioana Vălean
S&D	Biljana Borzan, Paul Brannen, Nessa Childers, Miriam Dalli, Seb Dance, Elena Gentile, Jytte Guteland, Jo Leinen, Susanne Melior, Gilles Pargneaux, Pavel Poc, Christel Schaldemose, Peter Simon, Daciana Octavia Sârbu, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Derek Vaughan, Tiemo Wölken, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Benedek Jávor, Michèle Rivasi, Davor Škrlec, Bart Staes

1	-
EFDD	Julia Reid

0	0

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė